

ביאת אליהו ומשיח בשבת

1. עירובין מג.

תא שמע הריני נזיר ביום שכן דוד בא מותר לשתות יין בשבתות ובימים טובים ואסור לשתות יין כל ימות החול. אי אמרת בשלמא יש תחומין היינו דבשבתות ובימים טובים מותר אלא אי אמרת אין תחומין בשבתות ובימים טובים אמאי מותר? שאני התם דאמר קרא הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא וגו' והא לא אתא אליהו מאתמול.

אי הכי בחול כל יומא ויומא נמי לישתרי דהא לא אתא אליהו מאתמול אלא אמרינן לבית דין הגדול אתא הכא נמי לימא לבית דין הגדול אתא? כבר מובטח להן לישראל שאין אליהו בא לא בערבי שבתות ולא בערבי ימים טובים מפני הטורח.

- קא סלקא דעתך מדאליהו לא אתא משיח נמי לא אתי - במעלי שבתא לישתרי? אליהו לא אתי משיח אתי, דכיון דאתי משיחא הכל עבדים הן לישראל.

בחד בשבא לישתרי לפשוט מינה דאין תחומין דאי יש תחומין בחד בשבא לישתרי דלא אתא אליהו בשבת? האי תנא ספוקי מספקא ליה אי יש תחומין או אין תחומין ולחומר..

2. תוס' שם ד"ה דלא אתא

וא"ת ודלמא אתי בערב שבת ויבשר בשבת? וי"ל דקרא הנני שולח לכם את אליה הנביא לפני בא יום ה' משמע ביום שבא יבשר.

3. רדב"ז הל' נזירות פ"ד ה"א

אלא דקא מבעיא לי אם נדר בשני ימים טובים של גליות מהו, כיון דידיעין בקיבועא דירחא? וניתא לי כי היכי דמספקא לן ביו"ט הראשון מספקא לן ביו"ט שני דלא עבר אדרבנן דקבעו אותו יו"ט ממש לכל הדברים.

4. רמב"ם הל' נזירות פ"ד ה"א

האומר הריני נזיר ביום שכן דוד בא בו. אם בחל נדר הרי זה אסור לעולם. ואם בשבת או ביום טוב נדר אותה שבת או אותו יום טוב מתר. מפאן ואילך אסור לעולם. שהדבר ספק אם יבוא בשבת או ביום טוב או לא יבוא. והואיל והוא ספק ביום שנדר לא חלה עליו נזירות שספק נזירות להקל. מפאן ואילך חלה עליו נזירות.

5. לחם משנה

אבל לדידן דאית לן דספק נזירות להקל נקטינן כסברת המקשה וליכא קושיא כלל דתנא ספוקי מספקא ליה ומ"מ בשבת מותר משום דספק נזירות להקל ובחד בשבת אסור דדילמא בא אליהו ביום ו' או ביום ה' דלא בעינן לפניו

6. רמב"ם הל' מלכים פי"ב

יראה מפשוטן של דברי הנביאים. שבתחלת ימות המשיח תהיה מלחמת גוג ומגוג. ושקדם מלחמת גוג ומגוג יעמד נביא לישר ישראל ולהכין לבם. שנאמר "הנה אנכי שלח לכם את אליהו וגו'..."

ויש מן החכמים שאומרים שקדם ביאת המשיח יבוא אליהו. וכל אלו הדברים וכיוצא בהן לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו. שדברים סתומין הן אצל הנביאים. גם החכמים אין להם קבלה בדברים אלו. אלא לפי הכרע הפסוקים. ולפיכך יש להם מחלקת בדברים אלו.

7. כרתי ופלתי סוף קו' בית הספק

ונראה הא דכתב הרמב"ם סוף הלכות מלכים דאין הדבר מוחלט שיבא אליהו קודם משיח אף דגמרא אמרו כן והא קרא הנני שולח וכו', וכי דברי הגמרא בכדי נאמרה. אבל ידוע מה שאמרו חז"ל "בעתה אחישנה" לא זכו בעתה, זכו אחישנה. וס"ל להרמב"ם דודאי סדר ותנאי ביאת משיח הוא שאלהו יבא לבשר ביאתו רק הני מילי אם נעשה בעתה אבל אם זכו שימהר ויחיש גאולה מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות לשנות הסדר ואהבה של קב"ה כי זכו ישראל משנה השורה...

8. שו"ע אדה"ז סי' תד

א המהלך חוץ לתחום למעלה מי' טפחים כגון שקפץ על גבי עמודים שגבוהים י' טפחים ואין בכל אחד מהם ד' טפחים על ד' טפחים... הרי זה ספק אם יש תחומין למעלה מי' טפחים או לאו מפני שאפשר שהילוך גבוה י' טפחים אינו נקרא הילוך... וכן המהלך בקפיצה ע"י שם למעלה מי' טפחים...

ב וספק זה אין הולכין בו להחמיר אלא בשל תורה כגון מתוך י"ב מיל לחוץ לי"ב מיל לדברי האומרים שתחום י"ב מיל הוא מן התורה. והוא שיהיו כל הי"ב מיל רשות הרבים גמורה מן התורה ע"ד שנתבאר בסי' שמ"ה כדי שיהיו דומים לדגלי מדבר שהיו רשות הרבים גמורה שמשם למדו איסור התחומים מן התורה כמו שנתבאר בסי' שצ"ו.

אבל אם חסר אחד מתנאי רשות הרבים בענין שמן התורה מותר לטלטל בכולו אצ"ל שמותר להלך בכולו וכבר נתבאר בסי' שמ"ה שנהגו כהאומרים שעכשיו אין לנו רשות הרבים גמורה:

ג אבל כשספק זה הוא בשל דבריהם הולכין בו להקל והואיל ואין בימים ובנהרות איסור תחומין של תורה לדברי הכל אפילו ביותר מי"ב מיל לפי שאינן דומים לדגלי מדבר..